

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

Maar wij hebben de zin van Christus

In de zin van Christus is:

- 1e. uw levensbeginzel,
- 2e. uw levenskracht,
- 3e. uw levensvreugd.

De zin van Christus heeft in Gods volheerlijke heilsopenbaring een diep geestelijke betekenis tot onderwijzing in de verborgenheid der Godzaligheid. Waarbij wij het licht van de Heilige Geest van stap tot stap nodig hebben. Hier baat het kunstlicht van menselijk denken niet, want daarin heeft de mens met al zijn rechtzinnigheid toch in zijn godsdienst zichzelf tot uitgangspunt. Alleen door de Geest van Christus kunnen wij geleid worden in de Waarheid om het te verstaan, dat het zalig worden is uit Hem, door Hem en tot Hem. En dat is tot verheerlijking van de Heere, de roem des geloofs en het loflied der gezaligden. Want in het zaligen van zondaren heeft de Heere Zijn welbehagen en dat om Zijns naams wil.

Het gaat hier om de zin van Christus, die alleen te bekomen is door het nieuwe leven der genade, het deelachtig worden van de Goddelijke natuur. Dat doet de apostel denken aan de schrille tegenstelling die daarin is, ten opzichte van de natuurlijke mens. Zo even heeft hij gezegd: „Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid en hij kan ze niet verstaan omdat zij geestelijk onderscheiden worden.”

Daar een kind des Heeren weet wat het is onbekend te zijn, vreemdeling te wezen van het burgerschap Israëls, vervult dat zijn hart met droefheid en arbeid aan de troon der genade, opdat de zin van Christus een gestalte zou mogen bekomen in hun hart, eer het voor eeuwig te laat is. En mogen deze mensen door de dierbare werking van de Heilige Geest het nieuwe leven der genade deelachtig worden, dan zegt Paulus met een innerlijke erkentelijkheid tegenover de Heere: „Maar wij hebben de zin van Christus.” Hij leeft in ons hart en ons hart springt op van vreugde in Hem. Om dat anderen weer met kracht en klem, in de Naam des Heeren aan te prijzen, om het biddende te zoeken. Want de Heere zegt: „een iegelijk die bidt die ontvangt; en die zoekt die vindt; en die klopt die zal open gedaan worden.”

En toch, als de apostel zegt: „Maar wij hebben de zin van Christus,” dan is het leven van degenen die de Heere missen, niet de enige tegenstelling waaraan hij denkt. Met de vraag: „Want wie heeft de zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrichten?” denkt hij aan de allergrootste tegenstelling die er is tussen de Heere en de mens.

Het uitdenken van de weg der zaligheid is niet opgekomen vanuit het menselijk verstand. Het heeft voor het arme zondarshart dat zijn vermaak heeft in de zonde, geen zin zich daarin te verdiepen. Zijn vijandschap tegenover God houdt hem met beslistheid des harten daarvan terug. Maar de zondaar die het nieuwe leven der genade deelachtig is, vraagt gedurig met steeds meer ernst en droefheid in zijn hart: „Is er enig middel, waardoor wij deze straf ontgaan mochten en wederom tot genade komen?” Al is Christus hem dierbaar in Zijn komst, en weet hij dat

het zoet en zalig is weg te smelten onder Gods goedertierenheid, dan weet hij daarom nog niet hoe het mogelijk is op grond van recht en gerechtigheid, zalig te worden. Het oog is nog niet geopend voor het dierbaar borglijden van Christus. En daar zij het recht liefhebben en weten wat het is te buigen voor de majesteit van Gods recht, hopen zij op de vervulling van deze belofte: „Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerenden door gerechtigheid.” Daar is in dat hart een diepgaand rechtsgevoel, van grote betekenis voor de zuivere werkzaamheden van het geloof, in het uitgaan tot de Heere.

Maar desniettemin, is het al van grote betekenis voor dat bedroefde hart, te mogen verlangen naar de rechte kennis van de zin des Heeren, want dat alleen wijst op het helen van de kloof die geslagen is in het hart door de zonde. Het leven dat uit God geboren is, snakt naar het deelachtig worden van de Heere. Zij zijn zoals Ruth, die met al de zegeningen op de akker van Boaz, toch nog naar haar getuigenis een vreemde was. Zij stond nog, al wilde zij niet terug naar Moab, voor eigen rekening. O wat een wonder zal het zijn, als de sluier die dat geheim bedekt, er van weggenomen zal worden, want dan wordt de zin van Christus ook:

1e. uw levensbeginzel.

Het was vanuit Gods goedertierenheid, al van eeuwigheid de zin des Heeren, zondaren te zaligen. Ja, om van afvallige zondaren heilige zangers te maken voor Zijn troon, door ze weer te brengen onder de band des verbonds.

Maar al was dat de zin des Heeren, zo was dat nog niet de zin des mensen. Want de zondaar heeft toch in Adam al zijn zinnen gezet op hetgeen hem door de vorst der duisternis was aangeprezen. Heer en meester zijn en zelf uitmaken wat goed en kwaad is, is toch zijn hoogste levensideaal, in de dienst der ongerechtigheid. En anderzijds was het volheerlijke verlossingsplan vanuit Gods goedertierenheid opgekomen tot zegen en zaligheid van zondaren, nog niet aannemelijk voor de Waarheid en de Gerechtigheid.

De Goddelijke autoriteit van de Waarheid eiste dat de mens in het eten van de verboden boom tot verbreking van Gods verbond, ten volle getroffen zou worden door het vonnis des doods. Wat eveneens geëist werd door Gods gerechtigheid, daar zowel aan de vloek als aan het recht der wet voldaan moest worden. Van daaruit dan ook het Goddelijk vragen: „Wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken, spreekt de Heere.”

En dat, als een duidelijk bewijs dat het Goddelijke verlossingsplan opgekomen uit Gods goedertierenheid, de verheerlijking van Gods deugden vereiste, om vloek- en doemwaardige zondaren deelgenoot te doen worden van de eeuwige zaligheid, op grond van recht en gerechtigheid. Maar waarom was dat Goddelijk vragen toch nodig, daar de Zoon toch door de Vader is aangewezen en verkoren tot Borg en Zaligmaker? Wel heel eenvoudig, daar de autoriteit van de Goddelijke personen dit zo niet konden aanvaarden. Zij zijn toch van gelijke macht, majesteit en heerlijkheid. Zodat de Goddelijke eer van de Vader het niet toe kon laten meer te zijn dan de Zoon en eveneens laat de Goddelijke autoriteit van de Zoon het niet toe, minder te zijn dan de Vader. En zo is in het Goddelijk vragen van

VAN DE ADMINISTRATIE

Elders in dit no. kunt U een uitvoerig verslag lezen over de 10de Ontmoetingsdag j.l. 23 aug. in Kampen gehouden. Het is weer een bijzondere dag geweest, en wij mochten de onderlinge band weer rijklijk ervaren, wat ons moed geeft om de uitgave van „Bewaar het Pand” te bestendigen, daar het in ons kerkelijk leven in een grote behoefte voorziet. Het deed ons goed dat de belangstelling uit het Noorden steeds toeneemt, wat o.a. bleek uit de nieuwe abonnees die genoteerd konden worden. Ook voor de Administratie was het een goede dag. De offervaardigheid was weer groot. De opbrengst van de kollekte met inbegrip van enkele giften en koffiegeld bedroeg de grote som van f 10.125,66, waarvoor wij allen dankzeggen. Niet minder dan 25 nieuwe abonnees konden worden genoteerd, een getal dat nog niet bereikt was; ook daar zijn wij zeer erkentelijk voor. Zo behoort de 2de Ontmoetingsdag in 1975 weer tot het verleden en deze dag heeft weer bewezen, hoe velen uit onze kerken naar deze dagen steeds heen leven.

Als wij onze arbeid weer wensen voort te zetten, mocht het zijn in ons aller hart. Ps. 39:5-8. En nu, wat verwacht ik, o Heere! Mijn (onze) hoop, die is op U. Mogen wij ons blad weer bij vernieuwing in uw belangstelling aanbevelen?

N.B. Wie kan mij helpen aan het juiste adres van C. Sterken, Bilderdijkstraat 44, Amsterdam, Jac. v. Diermen, Havendijk 26, Spakenburg?
Adm.-adres: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, Giro 70.43.50.

v. d. L.

VAN DE REDACTIE

Dit nummer van ons blad zou naar de regel uit 4 bladzijden moeten bestaan.

Om een groot gedeelte van het verslag van het gesprokene op de 10e ontmoetingsdag te kunnen opnemen, zal dit nummer uit 6 blz. bestaan. De nummers 19 en 20 zullen dan elk 4 blz. bevatten.

B.

de Vader: „Wie is hij, die met Zijn hart borg worde om tot Mij te genaken? spreekt de Heere,” de Goddelijke souvereiniteit van beide kanten ten volle in aanmerking genomen. Zodat wij hier in het heiligdom van deze Goddelijke heilsopenbaring, als vanzelf in aanbidding komen vanwege Gods ondoorgrondelijke wijsheid. Het dient voor ons tot onderwijzing in het geestelijk kennen van de zin des Heeren, daar die door de Zoon is verheerlijkt, in Zijn borgtochtelijk antwoorden. Want toen sprak de Zoon: „Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God! Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden mijns ingewands.” En zo heeft de Zone Gods uit souvereine liefde het Goddelijk verlossingsplan ten volle voor Zijn rekening genomen, omtrent de verheerlijking van Gods deugden in het toepassen van het door Hem verdiende heil.

In het aanvaarden van de Gode verheerlijkenae borgtocht door de Zoon, is vreugde bedreven tot Zijn eer en wel met dit woord: „Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid, daarom heeft U o God, Uw God gezalfd met vreugde-olie boven Uw medegenoten.”

En zo is de zin des Heeren door de Zone Gods overgenomen tot zaligheid van zondaren, wat door de Heilige Geest is bekroond met vreugde-olie. Daarop heeft de Zone Gods geantwoord: „De Geest des Heeren Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebroekener van hart, om de gevangenen vrijheid uit te roepen.”

En zo is dan in de zin van Christus verenigd de zin des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. En dat raakt in elk opzicht het zaligen van ellendige zondaren. De Vader leeft in Zijn trekkende, de Zoon in Zijn verdienende liefde en de Heilige Geest in Zijn werkende liefde voor anderen. De Drieënige God wil Zichzelf daarin ten volle ten toon spreiden, opdat wij Hem daarin zouden leren kennen en verheerlijken tot zaligheid in Hem. De Heere onze God weet Zichzelf te verbergen, maar ook te openbaren, om Hem in die openbaring te mogen ontmoeten om Hem te leren leven in kinderlijke vreze.

Maar hoe bekomt de zondaar nu de zin van Christus in het hart? Al zijn wij Christelijke mensen dan hebben wij daarom de zin van Christus nog niet in ons hart. Het gaat hier dus om onze innerlijke en geestelijke levenszin en dat kan alleen van binnenuit beleefd worden. Want het Koninkrijk Gods dat ons geopenbaard is in Christus, wordt door Zijn Woord en Geest **gesticht en opgericht in het hart. En dat is de inlijving in Christus. En het leven dat door die innerlijke gemeenschap met Hem, vanuit Hem geleefd wordt, is de zin van Christus, de wortel der zaak, het nieuwe levensbeginsel.** Dat doet de Schrift spreken van de oude en de nieuwe mens. Die nieuwe levenszin stuit menigmaal op het verzet van de oude mens, waaraan bij het komen tot de onberouwelijke keus niet gedacht wordt, zodat er ook niet op gerekend kon worden. Maar de zin van Christus is niet en nooit te verenigen met de wereldzin van de oude mens. Het nieuwe leven gaat steeds meer de zin van Christus zoeken door het Woord biddende te onderzoeken.

Het gaat dus om de zin van Christus, waartoe Hij met Zijn liefde leeft in de dingen Zijns Vaders. Zijn wij daarin bezig, om zo steeds meer kennis van Christus te mogen bekomen? Is het een volgen van Hem, een drukken van Zijn voetstappen? Of zijn wij bij de vromen vroom en bij de goddelozen goddeloos? Dan is dat het dienen van twee heren, het dubbelhartig zijn, zodat men altijd twee kanten uit kan. Maar de mens met de zin van Christus bezit een geheiligde ikheid, die zich voor de gehele mens aansprakelijk weet. En dat is de ware zin van Christus, waaraan de oude mens met al zijn verdorvenheid zich heeft te onderwerpen. De zin van Christus kiest geheel voor Christus om Zijn beeld te dragen en Zijn voetstappen te drukken, om Zijn zaak te dienen.

Wanneer wij de zin van Christus hebben, dan heeft Christus ook de zin van ons. Hij leeft met Zijn leven, met Zijn licht en liefde in mijn hart en m'n hart leeft met al zijn genegenheden voor Hem, het kleeft Hem aan. Christus heeft niet alleen ons van de Vader ontvangen, maar wij hebben ook Christus van de Vader ontvangen. De zin des Heeren is de zin van Christus, zij zijn verenigd in het leven des geloofs. De Vader heeft ons met Zijn trekkende liefde geleid tot Christus en Christus leidt ons met de onderwijzingen van Zijn Geest tot de Vader.

Is het niet merkbaar in ons hart en leven, dat niet alleen wij de zin van Christus hebben maar dat de zin van Christus ook ons heeft. Dat de zin van Christus ons vasthoudt, bezig houdt met de dingen der eeuwigheid. Want dat verwekt in ons hart een ootmoedige erkentelijkheid, daar de zin van Christus is een eeuwigheidszin. De dingen der eeuwigheid bekomen er de hoogste plaats door in het hart. Het maakt ons gast en vreemdeling hier op aarde.

vervolgd).

R. Kok.

Soest.

De ontmoetingsdag te Kampen

Het was zaterdag 23 augustus j.l. bijzonder mooi weer. Een week tevoren was het een regenachtige zaterdag geweest. Donderdag zag het er nog somber uit. Toen is er veel regen gevallen en was het tamelijk koud. Vrijdag klaarde het weer op en zaterdag scheen de zon bijna de gehele dag. Er was een aangename temperatuur. Kortom, we hadden ons dat niet beter kunnen voorstellen. Dat viel te meer op, omdat het de zondag daarop weer regenachtig en fris was. Het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente in de 2e Ebbingestraat was ons welwillend door de kerkeraad ter beschikking gesteld. Een

woord van dank ook hier, is wel op zijn plaats. Het is een ruim gebouw met meer dan 1000 zitplaatsen en het is bijzonder gunstig gelegen. Het grenst aan de stadswallen en een park. Je kunt zo uit de kerk de wallen op en genieten van het park met omgeving. Voor de **aanvang van de morgensamenkomst hebben vroegkomers er al een kijkje kunnen nemen** en in de middagpauze hebben velen het park opgezocht, daar gewandeld, vrienden ontmoet, met elkaar gesproken enz.

Dit alles maakt natuurlijk een ontmoetingsdag niet tot een gezegende dag. Alles kan uitwendig ongunstig zijn en dan kan de Heere het inwendig en onderling wel maken en verblijden door Zijn tegenwoordigheid. En andersom kan het voor het oog alles gunstig zijn, maar als de Heere **niet** aanwezig is, is alles dor en droog. Alleen de komst des Heeren en Zijn gunst kan aan een ontmoetingsdag Geest en leven geven. Ook in dat opzicht mogen we zeggen dat de Heere het welgemaakt heeft.

We waren zelf al vroeg met onze logees uit Canada aanwezig, maar de eerste waren we niet. Al spoedig kwamen er anderen, uit het noorden en uit andere delen van het land. Er waren er uit verschillende Groninger gemeenten. Uit Groningen zelf was er een bus met 50 mensen. Er waren weer vele jonge mensen, ook uit het noorden. De ene en andere dingen stemden ons tot blijdschap. Er blijkt uit, dat de oude gereformeerde beginselen nog overal in ons land, ook in onze eigen kerken, weerklink vinden. Anderzijds hoorden we van verschillende bezoekers dingen, die hen en ons met droefheid moeten vervullen. Men mist in de prediking en bearbeiding wat onder ons als waarheid naar Gods Woord moet gelden. Men hoort een voorstelling van zaken geven, die allerlei vragen oproept. Enz. Het gaat er ons niet om dit alles uit te meten. Het is bekend genoeg. Meer dan eens hoorden we de opmerking maken: zulke ontmoetingsdagen moesten eigenlijk niet nodig zijn. We zijn het daar volkomen mee eens. We staan geen vreemde zaken, geen nieuwe dingen, geen andere leer voor. We willen het pand dat de Heere ons heeft toebetrouwd bewaren. We willen houden wat we hebben. En zo moest het zijn in het hele kerkelijke leven. Daarbij blijven we niet bij de grenzen van onze eigen kerken staan. Want wat wij nodig hebben, kunnen anderen niet missen. Er is slechts één waarheid, die waarlijk waarheid kan worden genoemd. En voor ieder is van onmiskenbaar belang deze waarheid door het onderwijs van Gods Geest recht te leren verstaan.

Om half 11 was het kerkgebouw heel goed bezet. Tevoren hadden de dames van Doornspijk en Elburg met medewerking van anderen al velen van koffie en verfrissingen voorzien. Daarvoor was een stand opgericht naast de kerk, in de open lucht, waar gelegenheid was vele stoelen te plaatsen, zodat **rustig** het nodige kon worden genuttigd. Bij regenachtig weer zou dat bezwaren hebben opgeleverd.

We zongen bij de opening Ps. 89 : 7 en 8. Als voorzitter van het bestuur van de stichting „Bewaar het Pand” lazen we Openbaring 3 : 7 - 13 en gingen we voor in gebed. We mochten alle vrienden en vriendinnen en sprekers welkom heten. Woorden van dank aan de kerkeraad van de Gereformeerde Gemeente volgden. De kerkeraad van de Oud-Gereformeerde kerk had zijn kerkgebouw beschikbaar gesteld, waarvan we zo nodig gebruik zouden kunnen maken. Dit bleek niet nodig. Onze dank aan genoemde kerkeraad was er niet minder om. Verder bedankten we de koster, de voorbereidingscommissie, onder leiding van Ds. Van Leeuwen, de organist en alle anderen, die hun tijd en krachten gegeven hadden en gaven. Daarna volgden nog enkele mededelingen en een kort woord naar aanleiding van het Schriftgedeelte dat gelezen werd. De kerken in Klein Azië geven een beeld van de kerk van alle tijden. Er is altijd veel te veroordelen geweest. In Filadelfia komt het werk des Heeren duidelijk uit. Daar hebben we de kerk in de kerk. Filadelfia is getrouwd geweest door Gods genade. De Heere wekt op om te houden wat zij heeft, namelijk het Woord der lijdzaamheid van Christus, dat tot inhoud heeft Zijn werk tot behoudenis van zondaren en dat door het geloof verstaan en bewaard moet worden. Dat beoefende Filadelfia in de vreze des Heeren. Houdt dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme, namelijk de gemeenschap met de Heere en Zijn gunst. De Heere bewaart en geeft de roeping om door Zijn kracht te bewaren.

Daaraan is alleen Zijn zegen verbonden. Ook nu. Daarom komt het er voor ieder op aan tot dat volk te behoren, waarvan de Heere hier Zelf zegt, dat zij kleine kracht heeft en **toch** Zijn Woord bewaard heeft.

We zingen Ps. 85 : 3. Ds. R. Kok van Nijkerk spreekt naar aanleiding van 1 Corinthe 2 : 16b: Maar wij hebben de zin van Christus over: In de zin van Christus is 1. uw levensbeginsel, 2. uw levenskracht en 3. uw levensvreugd. Het eerste gedeelte van deze toespraak vindt u in dit nummer. In tweevolgende nummers hopen we op te nemen wat Ds. Kok verder heeft gezegd.

Hierna zingen we Ps. 40 : 4, 5 en 8. Er wordt ge-collecteerd. Later blijkt, dat deze collecte met giften heeft opgebracht f 4676,65.

Ds. A. Baars van Urk spreek een slotwoord. Het deed goed hem op de kansel te zien. Ds. Kok heeft 60 jaren en langer het evangelie gepredikt en is oud geworden in de dienst des Heeren. Ds. Baars is nog jong en ruim een jaar geleden zijn ambtelijke loopbaan begonnen. Hier wordt ook vervuld, dat in de plaats van de vadersen de zonen zullen zijn. De Heere zorgt er voor, dat er steeds weer dienaren komen en dat zo Zijn Woord gepredikt zal worden van geslacht tot geslacht. We hopen van harte, dat de Heere Ds. Kok nog wat moge sparen en kracht en lust en liefde geven om ook in de avondstond van zijn leven te verkondigen, dat de Heere recht is. Maar we hopen eveneens van harte, dat 't de Heere moge behagen vele jonge mannen te begiften met Zijn genade en vreze en te roepen tot Zijn dienst.

Ds. Baars las 1 Samuël 7 : 1 - 4 en bepaalde de aandacht bij vs. 2b: en het ganse huis Israëls klaagde de HEERE achterna. Hij sloot de morgensamenkomst met een klacht. Wat hij gezegd heeft kunt u verkort elders in dit nummer vinden. Na het slotwoord ging Ds. Baars voor in dankgebed. We zongen Ps. 30 : 8. Daarna was het pauze. B.

„HET GANSE HUIS VAN ISRAËL KLAAGDE DEN HEERE ACHTERNA”

Nog kort willen wij stilstaan bij 1 Sam. 7 : 2b, waar geschreven staat: „En het ganse huis van Israël klaagde den HEERE achterna.”

Wij willen deze morgenbijeenkomst dus besluiten met een klacht! Dan kan de vraag opkomen: Hebt U anders niet? Neen, anders niet, dan deze klacht. En ik zou er nog aan toe willen voegen dat het te wensen was, dat U vanmorgen allen iets van die klacht kende. Dat is niet een klagen slechts over de verwarring of vervlaking, die in deze tijd heerst, maar een klagen om God, de HEERE achterna, zoals Israël kende in de dagen van Samuël.

Die dagen waren donkere dagen. Het godsdienstig en zedelijk verval schrede ten hemel. En een verschrikkelijke bijkomstigheid was, dat het **hoogtepunt** van de zonde en ongerechtigheid gevonden werd bij het heiligdom, waar de priesters, Hofni en Pinehas vóórgingen in het kwaad. Op dat kwaad konden Gods straffen niet uitblijven: De Filistijnen vielen het land binnen en Israël werd geslagen tot tweemaal toe. In die slagen viel ook de ark in de handen der Filistijnen: toen schreeuwde en klaagde Israël een klacht. Een klacht die het schrijnentst tot uiting komt in de naamgeving van Ikabod: De eer is gewankelrijk weggevoerd uit Israël! Maar bij al die klacht en rouw leest U niet, dat Israël in de schuld kwam, boog onder God en de HEERE achterna klaagde.

Toch dacht de HEERE nog aan dat afkerige Israël. Want om de eer van Zijn Naam kon de ark niet bij de Filistijnen blijven. Hij deed haar terugkeren, maar Israël had niet geleerd: duizenden mannen vielen, omdat zij de ark ontheiligden. Weer steeg de rouwklacht op; maar weer: geen buigen onder God; geen klagen achter de HEERE aan! De ark werd haastig weggeborgen in Kirjath - Jeonim: een voordurende aanklacht en roepstem, maar toch was er géén verootmoediging, geen klacht om God! Want, staat er, de dagen werden vermenigvuldigd en het werden twintig jaren. Twintig jaren van dodelijke rust. En dat ondanks alle roepstemmen, ondanks wellicht ook het spreken van Samuël de profeet. Maar na die twintig jaar gebeurde er iets: **toen** kwam er vrucht. Welke vrucht? . . . en het ganse huis van Israël klaagde de HEERE achterna. Dat was de vrucht op de roepstemmen, vrucht op de prediking! Dat is altijd de eerste vrucht als

God de prediking zegent: de klacht vanuit schuld en verlorenheid om God! En is die vrucht er vandaag nog wel. Of spreken we slechts van vrucht op de prediking bij veel belijdeniscatechisanten en volle avondmaalstafels? Verstaan we dan nog wel, dat we God kwijt zijn door onze zonde?

Want dat verstond Israël klagend de HEERE achterna! Dat ligt in die uitdrukking opgesloten: zij klaagden de HEERE achterna, omdat de HEERE van hen geweken was, hen de rug had toegekeerd en dat was door eigen schuld! Hierin werd hun klacht vertolkt, wat we in de psalmen zingen:

**Wij hebben God op 't hoogst misdaan
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan
Ja, wij en onze vad'ren tevens.**

Daarom moesten ze in hun klacht erkennen dat het recht was dat de HEERE van hen geweken was en niet meer naar hen zou omzien en toch waren ze heilig verlegen om Hem, klaagden ze Hem achterna! HEERE, keer weder!

Is dát ook uw klacht? Want er wordt zoveel geklaagd, geesteloos geklaagd, over van alles! Is het verval dan niet erg, niet om over te klagen? Jazeker, erger dan we denken! Maar we kunnen met de klacht over het verval en de donkerheid van de tijd, onszelf nog zo op de been houden. We kunnen klagen over de vervlakking in de kerk, maar ons hart blijft onverbroken! En die klacht is ijdel. Maar is onze klacht ooit geworden een klagen vanuit ónze nood tot God, een klagen achter de HEERE aan? Dat is een klacht waarin wij vernederd worden, waarin wij eráán moeten, maar waar God alleen in bedoeld en verheerlijkt wordt. Die klacht, daar ligt de liefde in. Want zoals er geen weeklacht en rouw zonder liefde is bij een begrafenis, zo is er ook geestelijk, geen klagen zonder liefde, zonder betrekking op God de HEERE. Die liefde heeft Hij gewerkt door zijn trekkende, vernederende en vertederende liefde. Daaruit vloeide ook de klacht voort Hem achterna.

En als die klacht om God er niet is, zal er geen hoop zijn. Maar waar die klacht is zal God om Jezus' wil Zich wenden, dan zal blijken: tot hier-toe heeft de HEERE ons geholpen (vs. 12).

Ds. Baars ging voor in gebed en liet zingen Ps. 30 : 8.

EEN HARTELIJKE BEDE EN EEN ONWANKELBARE PLEITGROND

Verlaat ons niet. Doe het om Uws Naams wil.

Jer. 14 : 9d en 7b

Op onze gulden, op onze rijksdaalder staat de zinrijke spreuk: God zij met ons. Deze woorden hebben onze vaders op deze munten vastgelegd. Daardoor moest het volk, ook tijdens het geldgebruik, er aan herinnerd worden, dat niet het bezit van geld het hoogste goed is, maar het bezit van God. De praktijk laat echter zien, dat velen er anders over denken. Men heeft met de „God” afgerekend en men leeft bij zijn eigen goden. Het geld zelf is tot God verheven. Men heeft van zijn geld zijn god gemaakt. Men heeft van zijn buik zijn god gemaakt. Men leeft om te eten en te drinken. Men heeft van het genot zijn god gemaakt. De sex heeft men tot god verheven. Men heeft van een sportclub zijn god gemaakt. De televisie is de god in menig gezin. Men haalt zijn hart op aan zijn eigen gefabriceerde goden. Temidden van alle beroeringen, die er ook in de kerken zijn, is er een geest van gerustheid merkbaar. Men is nog wel niet volmaakt, maar men is er. Men is geestelijk klaar. Zielsverontrusting behoeft er niet meer te zijn. Het is goed en het komt goed. Men gelooft. Men is onderweg en de Heere vervult, wat Hij beloofd heeft. Er behoeft niets meer te gebeuren. De verticale lijn God-mens is onverbreekbaar. Laag wordt er neergezien op de vorige generaties. Zij leefden veel te bekrompen. Zij zagen vele geestelijke dingen verkeerd. Menige prediker heeft de gemeente veel onthouden. De geestelijke troost, de geestelijke blijdschap, de geestelijke zekerheid straalde niet zo uit in de prediking. Men had het meer over wat er gebeuren moet, dan over wat geschied is. Men had het meer over, wat gekend moet worden dan over wat geschonken is. In prediking en geschrift wordt dit heden duidelijk aan de orde gesteld. Nu wordt er in de tekst gesproken over het niet verlaten. Over het niet verlaten van de Heere. Slaait dit nog aan? Slaait dit bij ons nog aan? Zijn wij daarvoor bevreesd? Want dat houdt wat in.

Dat is het allerergste, wat kan plaats vinden. Wanneer de gezondheid ons verlaat, worden wij ziek. Als onze krachten verdwijnen, worden we zwak, worden we gebroken mensen. Indien ons werk en ons brood ons verlaten, worden wij arm. Wanneer onze vader en moeder ons verlaten, weggenomen worden door de dood, worden we wezen. Maar als de Heere ons verlaat, dan overkomt ons het allerergste. Dan verliezen we alles. Dan wordt ons heden troosteloos en onze toekomst hopeloos. Wanneer dit zou plaatsvinden, dan zouden we het hoofd moeten buigen, want wie zijn wij. Wie zijn we tegenover de Heere? Hoe staan we tegenover Zijn Woord, Zijn wet? Wie zijn we tegenover elkaar? Wie zijn we in de kerk? Wie zijn we in de samenleving? Alle relaties, alle verhoudingen spreken tegen ons. Zij klagen ons aan. Wij staan schuldig en geen enkele verontschuldiging baat ons. En wat doen we? Is er het gebed tot de Heere? In Jeremia's dagen stelde men zich voor Gods aangezicht. Gods straffende hand werd gezien over het land. Het land werd geteisterd door een grote droogte. De gevolgen daarvan bleven niet uit. De oogst mislukte en het land kon niet meer bewerkt worden. Er was schier geen water meer voor mens en dier. In grote drommen verzamelde men zich op het tempelplein om Gods aangezicht te zoeken. Een ontroerend smeekgebed werd opgezonden tot God in de hemel. Openlijk werd de schuld beleden tegenover de Heere. Het „wij hebben gezondigd” kwam over de lippen. Wij hebben gedaan, dat kwaad was in Uw heilige ogen. Onze afkeringen zijn menigvuldig. Onze ongerechtigheden getuigen tegen ons”. Ontroerend is de schuldbelijdenis, die door Jeremia, als voorbidder, werd opgezonden. Opvallend is het, dat hij niet spreekt tot God over de schuld, de overtreding van het volk. In het gebed tot de Heere weet hij zich één met het volk. Hij weet zich solidair met het volk. Hun schuld is ook zijn schuld. Hun overtreding is ook zijn overtreding. Hun afkerigheid is ook zijn afkerigheid. Dit is het kenmerkende van al Gods gezanten onder het Oude Verbond. Dit moet ook heden de levensstrek, het levenskenmerk van Gods kinderen zijn. Dit moet ook vandaag uitkomen in prediking en pastoraat. Dit zijn niet de oprechte dienaren, die zich isoleren van het volk, maar die zich solidair weten met het volk. Voor de Heere mag het niet gehoord worden „het volk”. In de samenleving mag niet het „gij”, maar het „wij” vernomen worden. Een volk nu wat belijdt, wordt ook een smekend volk. Een volk, wat de Heere niet missen kan. Vandaar de bede: „Heere, verlaat ons niet”. „Heere, gaat niet heen. Heere, laat ons niet over aan ons lot. Heere, geef ons niet over aan ons zelf”. Immers een volk zonder God is een ten dode opgeschreven volk. Een kerk zonder de Heere, kan wel kerk zijn, maar is geen kerk Gods. Een kerk zonder de Heere, kan wel een belijdende kerk zijn, maar is geen belevende kerk. In een kerk zonder de Heere, zoekt men het in de vormen, maar niet in het wezen. In een kerk zonder de Heere wordt veel leven gemaakt, maar ontbreken de levendgemaakten. Een kerk zonder de Heere kan de naam hebben, dat zij leeft, maar is in Gods ogen een dode kerk. Zien de op de werkelijkheid in kerk en staat past ons heden de bede: „verlaat ons niet”. Is er nu grond voor om dit te bidden? Die grond was er in het verleden en die grond is ook in het heden. Die grond ligt in de Naam des Heeren. In Zijn Naam heeft de Heere vastgelegd, bekendgemaakt, wie Hij is. Zijn Naam spreekt van Zijn wezen, van Zijn werken. Zijn werken in natuur en genade. In Zijn Naam openbaart de Heere Zijn trouw, Zijn liefde, Zijn verkiezing, Zijn geduld, Zijn barmhartigheid en Zijn genade. Zijn Naam is er waarborg voor, dat God Zijn verbond zal houden de eeuwen door. Heel de historie van Israël is één machtige ontsluiting van Gods Naam. Hij heeft Zijn Naam bekendgemaakt aan het volk en onder het volk heeft Hij waargemaakt, wat Zijn Naam inhoudt. Naar Zijn welbehagen heeft Hij Zijn Naam afgedrukt op het volk. Heeft Hij Zijn Naam uitgeroepen over het volk. Naar Zijn welbehagen ging Hij wonen onder het volk. Vele malen heeft Hij betoond, heeft Hij laten zien, dat Hij niet een God van verre, maar van nabij is. Hij was een Verlosser in tijden van benauwdheid. Hij verkeerde niet onder het volk als een vreemdeling, niet als een reiziger, die ergens overnacht en de volgende dag weer verder trekt. Hij was niet en strijder gelijk, wel prachtig bewapend, maar als het er op aankomt niet hel-

pen kan. Hij heeft Israël Zijn daden getoond en trouwelijk geleid. Die daden Gods, die leiding Gods zijn in het heden onmisbaar. Het sprekend verleden, doet smeken om 's Heeren genadebetoning in het heden. In het verleden schitterde 's Heeren Naam onder het volk en die Naam is er in het heden nog. Ja de Heere Zelf is nog onder het volk. Vandaar dat Jeremia uitsprak: „Gij zijt toch in het midden van ons, o Heere”. Het heengaan des Heeren is verdiend, maar, Heere, U blijft toch barmhartig, genadig. U bent toch een God groot van goedertierenheid. Daarom, verlaat ons niet, Heere, blijf onder ons. Heere, werk onder ons. Heere, maak Uw werk in ons, onder ons heerlijk, „en dat om Uws Naams wil”. Zulke bidders worden verhoord. Verhoord uit genade.

Dwars door de oordelen heen maakt God Zijn beloften waar. En dat in Hem, die naar Gods heilig recht voor de zonden van Zijn kerk verlaten is geweest. In Zijn verlatendheid heeft Hij verworven de genadeweldaad, dat de Heere niet wijken zal. Door Zijn verzoenend werk aan het kruis, door Zijn pleitend werk in de hemel, zal de Heere waarmaken wat Hij gesproken heeft en zal er ten alle tijde een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. Een volk dat bij Zijn Naam leeft, Zijn Naam aanroept, Zijn Naam belijdt. In Zijn Naam gelooft en op Zijn Naam vertrouwt. En ondervindt, wat Hij in Zijn Naam heeft vastgelegd en beloofd heeft.

M. C. Tanis.

„DE ZOON DES MENSEN TE MIDDEN VAN DE KANDELAREN”

of :

„DE KONING TE MIDDEN VAN ZIJN KERK”

GELIEFDE VRIENDEN !

We hebben weer een dag waarop we elkander mogen ontmoeten. Deze dagen hebben de naam van „Panddagen” gekregen. Dit natuurlijk in verband met het doel wat ons voor ogen staat. Dat is: Het pand bewaren, dat de Heere ons heeft toebetrouwd. Of anders gezegd: De kerk bewaren, bij de leer die naar de Godzaligheid is. Dat is geen kleine zaak. Want we leven in een tijd waarin gestaan wordt naar „oecumene”. En dat niet sinds vandaag of gisteren. Doch hoe meer men de eenheid nastreeft, hoe groter de verdeeldheid wordt. Enerzijds ziet men kerken fusen, om een eigentijds woord te gebruiken, en anderzijds ziet men de kloof verbreden, waardoor kerken van kerken gescheiden zijn en blijven. De konstatering van deze globale gang van zaken, mist haar uitwerking op de massa niet. Velen keren zich van de kerk af. Er gaat niets van uit. Datgene waar men bij opgevoed is, daarin kan men niet meer geloven, naar men zegt Hiermede heeft men tevens het bewijs geleverd, dat men in werkelijkheid nooit geloofd heeft, ook al heeft men het er een tijdlang voor gehouden.

Anderen worden moedeloos. Men ziet het niet meer zitten. Men vraagt zichzelf af: Heeft de kerk nog wel toekomst? Zal zij op de duur toch niet te gronde gaan? Want zij wordt steeds kleiner. Haar gestalte wordt steeds vager. Vrees vervult derhalve het hart van diegenen, die het belang van de kerk nog ter harte gaat.

Wat het bestaan en voortbestaan van de kerk betreft, moeten we niet te rade gaan met vlees en bloed, maar met het onfeilbare woord van God. En dat leert ons, dat het met de kerk echt nog geen hopeloze zaak is. Want het is geen zaak van mensen, maar het is de zaak des Heeren.

Dit werd Johannes getoond op het eiland Patmos. Hij mocht daar door de Heere getroost worden en mochten ook wij, door het geloof, dezelfde troost verkrijgen. Dan alleen zullen we bemoeidigd voorwaarts kunnen gaan, hoe donker de toekomst ook moge schijnen.

Als Johannes op het eiland Patmos zich bevindt „om het Woord Gods en om de getuigenis van Jezus Christus”, dan denkt hij aan de zeven gemeenten van Klein-Azië. Hoe kan het ook anders. Wat moet daar nu van terecht komen? Laat deze vraag even op u inwerken. Want het waren zeven gemeenten in een grote wereld. Deze gemeenten waren op zichzelf ook nog maar klein. In getalsterkte waren deze gemeenten in geen enkel opzicht te vergelijken, met diegenen, die niet van de kerk waren, uit- noch inwendig. Daarbij kwam, dat de wereld de kerk vijandig

gezind was. Want men wilde in die gemeenten niet buigen voor de goden van de tijd. Men wilde alleen buigen voor de Koning der kerk. Dat hebben de leden van die gemeenten geweten. Want zij werden te vuur en te zwaard vervolgd. Zij vormden echt een klein kuddeke te midden van grijpende wolven, die deze weerloze schapen zochten te verslinden. Er was dus bedreiging van buiten. Maar wanneer de gemeenten van binnen bekeken werden, dan was de toestand voor Johannes ook niet zorgeloos. Want het waren geen volmaakte gemeenten. Er zat altijd nog kaf onder het koren.

Zodat men niet alleen naar buiten op zijn hoede diende te zijn, maar ook naar binnen had men de strijd te voeren. Leest er de zeven brieven maar op na, die u in Openb. 2 en 3 vinden kunt. De kerk werd bedreigd, benauwd van alle zijden!

Dat is eigenlijk de geschiedenis van de kerk van alle eeuwen. Zij heeft altijd te kampen gehad met de vijandschap van de wereld, maar ook met gevaren, die haar van binnenuit bedreigden.

Zo is het ook nu. De kerk is er nu nog. Zij is ook nu maar heel klein, in verhouding tot de grote massa, die de wereld vult en zich tegen God en Zijn dienst vijandig opstelt. Denk maar aan de vloedgolf van het communisme, die steeds meer de wereld overspoelt. Al mogen wij binnen onze grenzen nog in vrede leven, wat niet genoeg gewaardeerd kan worden, de berichten die van uit het buitenland tot ons overkomen, liegen er niet om, hoe ook thans de kerk het mikpunt is van al degenen, die Sion gram zijn. De toestand van de kerk, inwendig, is ook nu niet om over te roemen. Zij verkeert voor een groot gedeelte in de greep van het materialisme. Geestelijke onverschilligheid moet steeds meer worden gekonstateerd. Dit werkt de oppervlaktigheid, gepaard gaande met een grenzeloze onkunde, in de hand. Daardoor wordt men weer gemakkelijk meegevoerd met allerhande wind van leer. De bijbel wordt niet meer van a tot z voor serieus genomen. Wat men met het verdorven verstand niet klein kan krijgen, wordt naar het rijk der fabelen verwezen, of het wordt zo verklaard, dat het op alle manier aangepast is aan de wetenschap. De wetenschap is daardoor boven de bijbel verheven, terwijl zij er juist aan ondergeschikt is.

Voorwaar, ook nu zijn de vooruitzichten somber.

Je zoudt jezelf de vraag kunnen stellen: Wat doen wij eigenlijk hier? Wat tobben we toch? Waarom zijn we naar Kampen gekomen? Om te kampen — te vechten? Ja!

Doch niet met vleselijke wapenen. Ware dat onze bedoeling, dan hadden wij met recht beter thuis kunnen blijven. We zijn gekomen, om in de strijd gesterkt te worden vanuit het Woord van God.

Toen Johannes zich op Patmos bevond, kreeg hij bezoek van de Koning. Deze sprak hem aan met grote stem, als van een bazuin. Op het horen van deze stem keerde Johannes zich om. We zouden het ook zo kunnen zeggen: De Koning liet hem de „andere kant” uit kijken. Daardoor kreeg hij ook een „andere kijk” op de zaak. Want hij ziet zeven gouden kandelaars. Door die zeven gouden kandelaars worden de zeven gemeenten van Klein-Azië voorgesteld. Want de zeven kandelaars, zijn de zeven gemeenten, v. 20.

Door deze voorstelling van zaken, wordt Johannes te kennen gegeven dat de kerk niet waardeloos is in de wereld, of zonder enige betekenis. Integendeel. Zij mag in de ogen van de wereld veracht zijn, maar bij God zijn de gemeenten uitverkoren en dierbaar. Vergeet in dit verband ook het woord „dierbaar” niet. Want het wil zeggen dat zij in de ogen des Heeren van grote waarde is, wat afgebeeld wordt door het goud, waarvan die kandelaars vervaardigd zijn.

Dat zij daarnaast van grote betekenis is, komt uit in het feit dat de gemeenten afgebeeld worden door kandelaars. Dat zijn lichtdragers. Zij stonden in een duistere wereld om licht te verspreiden, om de deugden Gods te verkondigen. Zij waren er om „de kinderen der duisternis” de „wegen des levens” bekend te maken. Zij waren geen lichtdragers van zichzelf, maar krachtens de olie des Geestes, of de bediening des Heiligen Geestes.

Dat de gemeenten grote waarde hadden en van grote betekenis waren, zag Johannes van zichzelf niet. Maar de Heere liet het hem aldus zien. Wat is dit voor Johannes, met zijn sombere voor-

uitzichten, bemoedigend geweest, toen de Heere, de Koning der kerk, hem op deze wijze terug liet zien.

Mogen wij het nú ook zo zien?

Als we met onze natuurlijke ogen de kerk bekijken, dan lijkt zij waardeloos en onbetekenend. Het zijn in doorsnee maar eenvoudige mensen, die tot haar behoren. Niet vele rijken en niet vele edelen. Het is een verachte fakkel, meer niet. Diegenen, die krachtens wedergeboorte wezenlijk tot de kerk mogen behoren, leren zichzelf weinig hoger te waarderen. Het zijn immers „arme zondaren” die niets anders hebben dan schuld. Zij nemen zichzelf waar als enkel duisternis. Wat zou er van hen verwacht kunnen worden?

Gods kinderen kunnen met Johannes de toekomst dikwijls somber inzien, als ze naar de kerk kijken in haar zichtbare openbaring, en meest nog als zij naar zichzelf kijken, namelijk hoe zij zich inwendig bevinden. Zij zijn dan waardeloos en onbetekenend in zichzelf.

Doch, eeuwig wonder van Goddelijke ontferming als de Heere zijn kerk en kinderen komt te bemoedigen, door hen eens de „andere kant” uit te laten kijken. Ja, dan krijgen zij ook een „andere kijk” op de zaak. Dan mag de kerk waardeloos zijn in de ogen der wereld en ook in haar eigen ogen, doch niet in de ogen des Heeren. Dan mag zij zonder enige betekenis zijn in de ogen der wereld en in de eigen ogen, doch niet in de ogen des Heeren. Hij ziet ze als van grote waarde. Hij heeft ze immers duur gekocht. De kerk is des Heeren gouden sieraad. Dat geldt ook van elk levend lid in het bijzonder. Zij zijn niet alleen de sieraden Gods, maar ook verspreiders van licht. Zij stralen iets uit van Gods heerlijkheid, omdat zij naar Zijn Beeld zijn vernieuwd. Dat kan de kerk van zichzelf niet begrijpen. Dat kunnen de kinderen Gods van zichzelf niet geloven.

Ach, zij hebben ook geen waarde in zichzelf. Zij zijn uit en van zichzelf onbetekenend. Zij ontleen hun waarde en betekenis aan hun Hoofd, de Heere Jezus Christus. Op Hem valt dan ook alle aandacht, in het gezicht dat Johannes te aanschouwen gegeven wordt. En mocht ook ons aller oog op Hem gevestigd zijn.

(Wordt vervolgd) Ds. H. C. v. d. Ent.

„CHRISTUS VERMAAN TOT WAKEN”

Waarde vrienden!

We zijn vandaag weer bepaald als vrienden van het „Pand” bij het Pand, dat de Heere Zijn kerk heeft toebetrouwd, namelijk Zijn waarheid, in Zijn Woord geopenbaard!

„Toebetrouwd”. Welk een verwaardiging! Maar wat ook een dure roeping en grote verantwoordelijkheid houdt het „bewaren” van dit Pand in. Neen, het is niet een bewaren als van een „antiquiteit” die men zet in een kast of in de zin van „wij hebben de zuivere waarheid”. Dat meenden de Farizeeërs ook. Maar van de ware „beleving” was en is men vreemd. En op de persoonlijke beleving komt het juist aan!

Daarom wordt de kerk gemaand tot „waken”, gelijk Christus tot Zijn discipelen sprak:

„En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen:

Wak t!”

Dit vermaan was naar aanleiding van de gelijkenis, die de Heere Jezus uitsprak over de dienstknechten, die een zeker mens stelde over zijn huis, toen hij buitenslands reisde. Aan die dienstknechten betrouwde hij zijn huis toe ter verzorging en tot bewaking. En wanneer deze heer onvoorziens terugkeerde kwam het erop aan, dat hij die dienstknechten dan niet slapende zou vinden maar werkzaam. Vandaar zijn vermaan: zo wak t dan!

In Lukas 12 betreft het in dezelfde gelijkenis een heer, die wederkeerde van de bruiloft en dan zijn dienstknechten „wakende” zou vinden, bezig zijnde met de verzorging van zijn huis. Lukas vermeldt ook bij deze gelijkenis van een „getrouwe en voorzichtige huisbezorger”, die over de dienstdieneren gesteld werd om ieder zijn werk en zijn beschikte deel te geven. We zouden zulk een huisbezorger kunnen vergelijken met een „econoom”.

Wat bleek nu bij de terugkeer van die heer? Wel, dat er trouwe, maar ook ontrouwe dienstknechten waren. Getrouwen, die de wil van hun heer geweten hebben, maar die niet hebben gedaan. De trouwe dienstknechten werden over „veel gezet” en de ontrouwen werden met

vele slagen geslagen.

In deze gelijkenis zien we voorgesteld Christus, Die naar de hemel is gevaren en eens zal terugkeren als de Rechter over de levenden en de doden.

Hij heeft Zijn kerk achtergelaten, ter verzorging door Zijn dienstknechten en hen ernstig vermaand tot waken!

Wie zijn die dienstknechten? Het waren allereerst Zijn apostelen, die Hij uitzond tot het vergaderen en verzorgen van Zijn gemeente. Daarna de herders en leraars, de ouderlingen en diakenen tot het werk hunner bediening geroepen. Maar Zijn roeping gaat ook uit tot de leden der kerk, die toch ook geroepen worden tot dienen naar de eis van Zijn verbond. Die roeping heeft twee zijden, een uitwendige en een inwendige. De uitwendige betreft de nodiging tot zondaren, zoals: „Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, al gij eindent der aarde, want Ik ben God en niemand meer!” Jes. 45:22.

De inwendige roeping geschiedt door hetzelfde Woord Gods, maat TOEGEPAST door Gods Geest aan het hart van de zondaar.

Zo roept de Heere Zijn kerk op tot het BEWA-REN van Zijn p a n d, van Zijn Woord en het onderhouden van Zijn dienst!

Dat „bewaren” houdt in: het brengen van de zuivere prediking van Gods Woord, de verkondiging van de volle Raad Gods, van „dood en leven”, van schuld en genade, van vloek en zegen, van oordeel en behoudenis. Voorts, de zuivere bediening van de heilige sacramenten en die van de tucht. Hierover heeft de kerk te waken. En waken onderstelt, dat er gevaren dreigen en zijn! En die zijn er vele, zowel van buiten de kerk als van binnen haar uit. De gevaren, die de kerk bedreigen van buiten haar af zijn de vervolgingen. Wreed zijn die geweest ten tijde van de keizers van Rome. Niet minder na de reformatie van 1517, van 1834 en die thans zich doen gelden in de landen, welke overheerst worden door het communisme. De ondergrondse kerk getuigt ervan. En straks zullen de vervolgingen het zwaarst zijn, wanneer de anti-christ losbreekt en zijn laatste felle aanval zal doen op de gemeente van Christus!

Maar de kerk heeft vooral ook te waken voor de gevaren, die zich BINNEN haar opdoen en haar funeste invloed doen uitgaan op het leven van Gods Kerk.

Zien we het welzijn der kerk niet bedreigd door satans aanvallen via de wereld en de moderne communicatie-middelen? De aanvallen op de BIJBEL door de moderne theologie, die haar van haar heilig Goddelijk gezag berooft en haar maakt tot een „menselijke oorkonde”.

Hoe zien we de kerk bedreigd door vertalingen, welke een Bijbel aanbieden geheel aangepast aan de moderne gevoelens van de mens van onze tijd, waarbij de scherpe kantjes van Gods Woord zijn afgehaald en daarvoor in de plaats zijn gesteld zachtere uitdrukkingen en zegswijzen, zoals die gebruikt worden in de hedendaagse platvloerse en soms banale taal. Dan begrijpt onze jeugd de Bijbel beter, zo zegt men. Maar wat een degradatie is dat voor Gods heilig Woord!

We denken aan het grote gevaar, waardoor de ware dienst van God bedreigd en aangetast wordt, namelijk de valse EUCUMENE, een syncretisme, dat de waarheid Gods en de leugenleer van de algemene verzoening wil doen samengaan. Zo ook betreffende de dienst des Heeren. Men wil God dienen en tevens ook vasthouden aan de wereld met al haar begeerlijkheden. Wat is er dan eigenlijk nog zonde? De beginselen en normen, die Gods Woord stelt, worden radicaal omgezet in de moderne opvattingen. We noemen onder meerdere: de samenleving van „verloofden” als gehuwden, het wegvallen van het onderscheid b.v. in kleding en haardracht tussen mannen en vrouwen, jongens en meisjes. Voorts, de gelijkstelling van de vrouw in de rechten van de man, als finaal ingaande tegen de onveranderlijke beginselen van Gods Woord en wet!

Hoe zien we al meer de communistische en Marxistische invloeden doordringen op maatschappelijk, staatkundig en godsdienstig terrein! Het éénwordingssysteem, de gelijkschakeling ten opzichte van kerken, scholen, instanties, ja, van de gezinnen. Alles beheerst en geïnstrueerd door „vadertje staat”.

Ja, de beleven zeer ernstige tijden ten deze, waarbij we bijzonder denken aan onze jeugd, die we van al deze zijden bedreigd zien, ook via de

hedendaagse communicatie-middelen, als radio, televisie, film en sportbeweging, boek, tijdschrift en pers. Men zong vroeger: „zij zullen ons niet hebben, de goden van de tijd”. Thans moeten we constateren: zij hebben ons!

En hoe staat het met de prediking en met de „gemeente-beschouwing”, ja, ook in onze eigen kerk? Wordt niet al meer van de kansels een verondersteld geloof gebracht, waarbij men de leden ziet als ware gelovigen op grond van een uitwendige godsdienst-betrachting zoals trouw kerkbezoek, geregelde Avondmaalsgang, ijver voor Gods koninkrijk enz?

Wordt niet al meer gemist een ernstig wijzen op de noodzakelijkheid van persoonlijke bekering en beleving van het ware geloof?

Geldt dan niet meer dan ooit Christus' vermaan tot waken? „En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: waakt! En: „Waakt dan, want gij weet niet, in welke uw Heere komen zal!” (Matth. 24 : 42).

Maar hoe zal dat waken recht beoefend worden?

Dat verklaart Christus ook en wel in Lukas 12 : 35: „Laat uwe lendenen omgord zijn en de kaarsen brandende.” En in I Petrus 1 : 13 schrijft de apostel: „Daarom opschortende de lendenen uws verstands en nuchter zijnde.”

Daartoe is noodzakelijk een VERLICHT verstand, door Gods Geest bewerkt. Het is een zuiver INZICHT krijgen in de werkelijkheid der dingen. In Gods Woord, Dat ons door de toepassende werking van Gods Geest doet zien de werkelijkheid van onze VERLOREN STAAT, van onze zonde en schuld, van onze afkeer en vijandschap tegen God en tegen vrije genade.

Maar dat Woord laat ook de ontdekte en verslagen zondaar zien de enige weg, die tot zaligheid leidt, namelijk in Jezus Christus als de enige en volkomen Middelaar en Borg. En in de weg des geloofs, dat is van het zaligmakend geloof, wordt de behoudenis en troost van het heil in Christus, van Zijn Persoon en werk, bevindelijk gekend. Maar dan wordt ook in de levendmaking het hart gewillig gemaakt tot 's Heeren dienst. „Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht”. Psalm 110. Dat is het volk, waarvan de dichter van psalm 100 zingt: „Een volk, tot Zijne dienst bereid”.

Dat zijn nu de „getrouwe dienstknechten” uit de gelijkenis.

Zij krijgen door het verlichte verstand te onderscheiden, te beproeven de „geesten of ze uit God zijn”.

Maar er zijn ook „ontrouwe” dienstknechten volgens de gelijkenis. Dat zijn de vijf dwazen uit de gelijkenis van de tien maagden, die de Bruidegom tegemoet gingen.

Ja, alle, tien. Maar met dit verschil de wijzen hadden OLIE in hun vaten, toen de lampen uit waren gegaan, wanneer ook zij in slaap waren gevallen. Deze „wijzen” hadden de ware liefdesband met de Bruidegom. Die band misten de vijf dwaze maagden. Zij liepen slechts mee en hadden GEEN olie meegenomen. Zij misten het zaligmakend werk des Geestes.

Het zijn de „mond-belijders” ook van onze dagen... in de kerk. De meelopers, die wel de WIL des Heeren weten, maar die wil niet doen. De Heere sprak: „Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.” Matth. 7 : 21.

En wat zegt de Heere in Zijn gelijkenis van die ontrouwe dienstknechten, die tijdens Zijn vertoeven eten en drinken en hun andere mededienstknechten slaan en doden of tot hen, die hun tijd doorgebracht hebben met slapen, die meelopers, die zelfs vóór „Bewaar het Pand” zijn, maar de ware BELEVING missen, geen olie in hun vaten hebben, dus het zaligmakend werk van de Heilige Geest missen? Wel, die zegt Christus, dat zij met vele slagen zullen geslagen worden! Dat is: eeuwig rampzalig, eeuwig buitengeworpen, waar zal zijn wening en knersing der tanden.

O, bedenk het, vrienden, de scheidingslijn loopt dwars door de kerken zelf heen!

„Waken” wijst ook heen naar ernstig ZELFONDERZOEK. Behoren we tot die „ontrouwen”, tot de „uitwendig geroepen”, die de wil des Heeren niet gedaan hebben, maar die zich ook vijandig betonen ten opzichte van het zaligworden uit vrije genade, óf mogen we door genadebearbeiding behoren tot de „getrouwe” dienstknechten? Het is één van beiden. Een derde soort is er niet. Onderzoeken we ons nauw, ja zeer

nauw en smeken toch om die levendmakende weldaad, waardoor vijanden — vrienden worden, dienstknechten der zonde tot dienstknechten Gods! Dat kan nog! Niet van onze kant, of schoon we volkomen verantwoordelijk blijven voor de voorrechten ons geschonken, n.l. welmenend genodigd te worden door de Heere, door Zijn Woord. Maar het kan wel van Gods kant uit, door Zijn Geest, om het eeuwig welbehagen! Vraag daarom. De Heere wil er om gebeden zijn. Eens zal de Heere zeggen tot Zijn getrouwe dienstknechten: „Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërf het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.”

Dat is het grote wonder! Waarom? Wel, die getrouwen zeggen niet van zichzelf, dat zij zo getrouw zijn geweest. Ach, wat een tekorten, wat een schuld ten aanzien van hun dienen, ja, van hun waken! En inderdaad, de kerk van vandaag moest schuldig het hoofd buigen vanwege de grote nalatigheid. De vijf wijzen waren ook in slaap gevallen. En dat geldt ook nu van de kerk.

Zal de grote verdrukking, de ure van de grote verzoeking nodig zijn om 's Heeren kerk en volk wakker te schudden en de „lendenen te doen omgorden”?

Ja, de getrouwe dienstknechten leren ook op al hun dienen, namelijk in eigen kracht, de dood te schrijven en te verstaan het woord: „Uit u in der eeuwigheid geen vrucht.” Maar zij mogen ook ervaren: „Uwe vrucht wordt uit Mij gevonden!” Zo krijgen zij de DIENENDE Borg nodig, om uit Hem bekwaamd te worden tot Zijn dienst, tot het waken en bidden en te beleven, wat de dichter van psalm 119 zingt, in de verzen 2 en 3. Komt, zingen we deze verzen, waarna we met dankgebed willen eindigen.

Ds. H. van Leeuwen

LANDELIJK JEUGDAPPEL TE DRIEBERGEN

In het Gemeentebld van Driebergen van 22 augustus jl. lazen we o.a. het volgende :

In het bijzonder zijn alle jongeren uit de gemeente welkom op het landelijk jeugdappèl georganiseerd door de jeugdvereniging van Sliedrecht en Driebergen. Het wordt D.V. gehouden 27 september. Plaats: recreatiezaal van „Het Grote Bos”, aanvang 10.30 uur tot plus minus 16.00 uur.

Spreekers :

Ds. Sneep;
Ds. Baars;
Ds. v. d. Weerd en
Ds. Tanis.

Thema: „jongeren in de eindtijd”.

Houdt deze datum vast vrij; volgende keer meer over dit jeugdappèl.

We geven dit door in de gedachte, dat er ook uit andere gemeenten wel jongelui zijn, die dit appèl willen bijwonen. Ds. Sneep schrijft in hetzelfde blad: Zoals verder uit een in dit nummer geplaatste mededeling blijkt, zal er op D.V. 27 september a.s. een bijeenkomst gehouden worden door verschillende verenigingen die al enkele jaren onder elkaar een goed contact onderhouden. Voor dat contact blijkt verheugende belangstelling te bestaan. In de recreatiezaal van „het grote bos” is plaats voor 750 jongeren. Het zou fijn zijn als er zoveel bij elkaar zouden komen die dag.

B.

Weer naar Canada

3

Dezelfde zaterdag nog werden we weggebracht naar Mari en Lies in Ancaster om daar het overige van onze vakantie door te brengen.

Het was ons ook goed daar te zijn. De volgende dag konden we in Hamilton ons jongste kleinkind, James Andrew, drie weken oud, dopen. Voor die gelegenheid was de familie uit Norwich ook aanwezig. We hadden toen velen der onzen onder het gehoor: 4 dochters, 2 schoonzonen en 14 kleinkinderen, de dopeling inbegrepen.

Deze keer hebben we drie zondagen in Canada doorgebracht en op die zondagen in zes verschillende gemeenten gepreekt. Meestal in onze eigen taal. We houden daaraan goede herinneringen over. Uit de getuigenissen van enkele hoorders mochten we vernemen, dat de Heere de prediking voor hen wilde zegenen. Dat is bemoedigend.

In verschillende gemeenten ontmoetten we bekenden uit Holland. In een der gemeenten een vroegere catechisant met vrouw en kinderen.

De laatste maandag zocht Ds. Tamminga ons op.

Dat deed ons goed. Hij was bij zijn kinderen in Toronto gelogerd. Daar had hij de vorige zondag gepreekt. Indertijd hebben mijn vrouw en ik een paar dagen bij hem in Grand Rapids gelogerd. Dat zijn goede dagen geweest. Nu is Ds. Tamminga emeritus, maar dat wil niet zeggen, dat hij uitgediend is, want hij besteedt nog al zijn tijd en kracht aan het welzijn van de gemeenten, die hij liefheeft en welker uitwendig en geestelijk welzijn hem ter harte gaat.

Het verblijdt hem, dat Ds. den Butter naar Toronto komt. Vooral deze gemeente heeft nogal te maken met mutaties. We hebben dat zelf vroeger al eens kunnen constateren, toen juist op een zondag toen we daar preekten drie gezinnen voor het laatst in het midden waren. En iemand, die jarenlang in Toronto ouderling was geweest, was naar Hamilton verhuisd en is daar al in het ambt van ouderling bevestigd. Verwacht mag worden, dat het bezitten van een eigen herder en leraar die gemeente ten goede zal komen.

Ds. Tamminga verwacht, dat Ds. den Butter tijd en gelegenheid zal hebben om onder de vele Joden in die wereldstad te gaan arbeiden. Er wonen meer dan 2 miljoen mensen. Hier is de gemeente van Toronto nauw bij betrokken. Het zal voor haar bezwaarlijk zijn om een volledig honorarium voor een eigen predikant op te brengen. Het kerkverband is klein. Het is op allerlei gebied actief, maar de financiële draagkracht is beperkt. Daarom zou het van belang zijn, wanneer uit het vaderland hulp geboden zou kunnen worden. Ds. Tamminga rekent daar wel een beetje op. Vooral omdat er gemeenten zijn, die bereid waren om voor de arbeid van Ds. den Butter, wanneer deze van ons land uit naar Israël zou zijn uitgezonden, geld te verzamelen. En ook, omdat verschillende gemeenten daar al een bepaald bedrag beschikbaar voor hadden. Daardoor zijn ze in de gelegenheid om hun liefde voor deze arbeid te tonen.

We gaan daar nu niet verder op in. De suggestie van Ds. Tamminga is wel van belang. Maar er is in de overzeese kerken hieromtrent nog niets geregeld. We moeten nog even afwachten hoe zich deze aangelegenheid verder ontwikkelt. Mogelijk, dat we er later nog op terug komen. Later dan zijn bedoeling was ging Ds. Tamminga weer naar Toronto terug. Het is verheugend, dat we verschillende contacten in Noord Amerika hebben. Dit komt ook ons blad ten goede.

We hebben verder een rustige vakantie gehad. We hebben veel buiten gezeten, in de schaduw. We hebben zo het één en ander gelezen en wat geschreven en aantekeningen gemaakt. Af en toe kregen we bezoek van vrienden uit de omgeving van Hamilton. Zo blijven de vriendschapsbanden bewaard.

Bill en Marja kwamen regelmatig met hun kinderen, ondanks het feit, dat ze bijna 40 mijl verder weg wonen. De laatste avond waren we allen bij elkaar, de kinderen met de meeste kleinkinderen. De tijd om afscheid te nemen brak weer aan. Bill en Marja gingen met een truck vol kinderen naar Norwich terug. De volgende dag moesten we van de anderen afscheid nemen. Mari bracht ons met een van kinderen naar Toronto.

In het stationsgebouw van het vliegveld ontmoetten we bekenden. Daar bleek, dat een van de medereizigers de laatste zondag nog onder ons gehoor gezeten had. Hij werd weggebracht door een familielid, dat tot de gemeente van Vineland behoorde.

Het vliegtuig stond op ons te wachten. We namen van Mari en Richard afscheid en begaven ons naar het vliegtuig. Toen we dat wilden betreden zei een beambte: de deur gaat straks dicht en de piloot zal u zonder haperen op Schiphol aan de grond zetten. Daar maakten we bezwaar tegen. Toen zei hij: laten we dan God bidden dat Hij ons bewaart.

We namen onze plaats in het vliegtuig in. Het werd tijd om te vertrekken, maar we moesten wel een half uur wachten voor het toestel de lucht in ging. Toch kwamen we niet ver over tijd op Schiphol aan. De Heere had ons allen bewaard. Hij had het welgemaakt. We werden door twee schoonzonen opgehaald en waren om acht uur in de morgen weer thuis. Wel wat vermoeid wegens gebrek aan slaap, maar toch met blijdschap in het hart, dat de Heere ons weer veilig tot de onzen had teruggebracht en met de begeerte om de arbeid voort te zetten.

Toen we thuis kwamen hadden we het vooruitzicht, dat als de Heere alles welmaakte over veertien dagen Marja met vier kinderen zou ko-

men. Dat is gebeurd. Nu dit artikel verschijnt is ze al weer terug bij haar man en de andere kinderen.

Hierbij willen we het laten. De kerk op aarde wordt de strijdende kerk genoemd. Dat geldt de kerk hier en ook in Noord Amerika. Er zijn veel vijanden van buiten en van binnen. Waakzaamheid en gebed zijn noodzakelijk. De kerk kan alleen staande en in stand blijven door het werk van de Heilige Geest en van Christus. Voor ieder gaat het er om of hij of zij een levend lidmaat van die kerk is.

B.

N.B. Intussen heeft Ds. den Butter afscheid van Bunschoten genomen. Dat gebeurde op de avond van dinsdag 26 augustus j.l. Het grote kerkgebouw was geheel gevuld. Onder de predikanten zagen we Ds. Kok Sr. met zijn echtgenote. De dienst was zeer eenvoudig. Ds. den Butter hield een preek over Johannes 10:41 en 42: En velen kwamen tot Hem en zeiden: Johannes deed wel geen teken, maar allese, wat Johannes deed wel geen teken, maar alles wat Johannes aldaar in Hem. Hij paste dit toe op de omstandigheden van nu. Het was een ernstig woord. Er werden slechts twee toespraken gehouden, één van de voorzitter van de kerkeraad, die liet zingen Ps. 91:1, en één van Ds. Kok Jr. namens de classis Amersfoort. Ds. den Butter sprak daarna nog de gemeente en anderen toe. De dienst was tijdig ten einde. Daarna was er voor genodigden en bezoekers van buiten nog gelegenheid om afscheid van de vertrekkende predikant en de zijnen te nemen. Zij zouden een paar dagen later naar Canada vertrekken en kunnen daar bij de verschijning van dit blad dus zijn aangekomen.

De laatste tijd zijn we ook als commissie van „Bewaar het Pand” meermalen met Ds. den Butter in aanraking geweest. Daarom meenden we er goed aan te doen van onze belangstelling blijkt te geven. Te meer, omdat Ds. den Butter voornemens is in Toronto de arbeid onder Israël ter hand te nemen en hij artikelen voor ons blad zal schrijven, wanneer hij iets over genoemde arbeid kan vertellen. We zien daar met belangstelling naar uit. De contacten, die op deze wijze gelegd worden zullen de liefde voor Israël aanwakkeren en er toe kunnen bijdragen, dat in onze kringen voor deze arbeid spontaan geofferd wordt.

Juist vóór het ter perse gaan van dit nummer ontvingen we het augustus-nummer van The Messenger, het orgaan van de Free Reformed Church of North America. Daarin lezen we, dat Ds. den Butter op maandag 1 september j.l. zou moeten spreken op de Churchday in de Maranathakerk te Ancaster over: Israël, schakel in Gods heilsplan en dat hij bevestigd zou worden en zijn intrede zou doen in Toronto op woensdag 3 september.

B.

Deze ellendige riep, en de Heere hoorde en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.

Psalm 34:7

Met grote droefheid geven wij kennis, dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen na een geduldig gedragen lijden, in de Hope des Eeuwigen Levens, mijn geliefde man, onze lieve, zorgzame vader, behuwd- en grootvader

AART VAN GELDER

op de leeftijd van 64 jaar.

T. van Gelder - de Jong
A. J. van Gelder
A. H. van Gelder - Stip
en kleinkinderen

BARENDRECHT, 30 augustus 1975
Zevenbergsedijkje 6 b.

De begrafenis heeft plaats gehad woensdag 3 september j.l. op de algemene begraafplaats te Barendrecht.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK - DORDRECHT CENTRUM

De bevestiging en intrede van Kand. M. Pronk zal plaats vinden op resp. D.V. maandag 8 september en dinsdag 9 september a.s. De bevestiging zal geschieden door de Wel-erwaarde Heer Ds. H. v. Leeuwen, te Elburg.
BEIDE DIENSTEN VANGEN AAN OM 7.30 UUR N.M.

De zitplaatsen worden om 7.15 uur n.m. voor belangstellenden vrijgegeven.

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend staten-vertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Voor Bijbel, Boeken en Muziek is
LINDENBERG uniek!

Grote voorraad - Snelle levering, ook van de allernieuwste uitgaven.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postb. 4209) Rotterdam-16
Telefoon 010 - 11 16 07

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085 - 333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

Tevens Hotel-pension de „DREYERHOEVE”

Telefoon 085 - 332904 met dezelfde sfeer en verzorging

Tegen praktisch iedere kwaal is kruid gewassen.

Reeds meer dan 40 verschillende kruidenrecepten kunnen wij uit voorraad leveren.

Vermeld wel duidelijk waar de kruiden voor bestemd zijn!

Kuur voor een maand f 9,50
Drogisterij (verzendkosten inbegrepen)

SIKKING

Barrevoetstr. 5 - Haarlem - Tel. 023-312882 - Giro 190609

OVER ENKELE WEKEN ZAL D.V. VERSCHIJNEN:

„KEER WEDER”

een oproep tot TERUGKEER naar GODS WOORD en de LEER DER VADEREN

UIT DE INHOUD:

- Ds. J. Catsburg: opdracht aan Vorstenhuis, Regering en... alle lezers!!!
- Voorwoord van de uitgever.
- Ds. H. C. van de Ent: de mode.
- Ds. Mackenzie: de naderende oordelen Gods. (uit het Engels vertaald door L. J. van Valen).
- Ds. J. Lodensteijn: Predikatie over Hosea 2:1 „Keer Weder”.
- Drs. J. Hoek: naar een gereformeerde VISIE op de TELEVISIE.
- Dr. H. F. Kohlbrugge: geen Oecumene maar bekering.
- Ds. B. Reinders: oproep tot terugkeer naar HET WOORD.
- Ds. R. Kok: Uw Koninkrijk kome.
- S. Paas: Gij dan, lijd verdrukkingen.
- Ebenezer Erskine: een getrouw dienaar van Christus.
- Jac. Overeem: het gemeentelven vroeger en nu.

- Ds. 'Chambartain: de oordelen Gods aangezegd aan alle zondaren op aarde.
- O, Gij gruwelijk Rome: een beschrijving van de getrouwheid der vrouwelijke martelaren.
- Dr. Maarten Luther. Tegen de bul van de Anti-Christ.
- Trigland: Reformatorische beschouwing over „De Doop”.
- Nicolaas Schotsman: de Erezuil der Reformatie (in hedendaags Nederlands door G. van Essen).
- Ds. Tj. de Jong Ernstige waarschuwing tegen crematie.
- Varia
- Hr. E. Mouw: Keer weder
- Coenraad Mel: gebed tot verbetering des levens.
- Ds. B. Jongejan: slotartikel over „Heeft de Gemeente des Heeren nog toekomst”.

Een uitstekend verzorgde uitgave!!!

Bestel dit in deze tijden HOOG AKTUELE BOEK bij:

Oudshoorn's Boekhandel

Uitgeverij TOLLE LEGE

LODEWIJKSTRAAT 49

MONTFOORT

Door overmaking van f 32,50 op postgiro 2824734. U ontvangt het na verschijnen direkt franko thuis!!

Na verschijning wordt de prijs f 36,—

NEDERLANDSE VERENIGING TOT BEVORDERING VAN DE ZONDAGSRUST EN DE ZONDAGSHEILIGING, gevestigd te Ede.

STREEKBIJEENKOMST

in het kerkgebouw van de Geref. Gem te KLAASWAAL op
D.V. WOENSDAG 10 SEPTEMBER A.S.

Sprekers:

Ds. S. de Jong en Ds. D. Slagboom
Aanvang om 19.30 uur.

Begin september verschijnt de 10e druk van het bekende catechisatieboekje van Ds. L. H. Beekamp

VRAAGBOEK GEREFORMEERDE GELOOFSLEER

64 pag., f 3,50

Tevens nog verkrijgbaar

KORT OVERZICHT

van de geschiedenis der christelijke kerk.
32 pag., f 1,50.

Uitgeverij D. J. VAN BRUMMEN B.V., Dordrecht, postbus 24, tel. (078) 3 35 92.